

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoR/8/2026
Identifikačné číslo spisu:	5921200008
Dátum vydania rozhodnutia:	31.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:5921200008.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú A. Q. L., narodenú XX. Z. XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpená procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, dieťa matky A. L., narodenej XX. P. XXXX, J., F. XXXX/XX, právne zastúpená JUDr. Zuzanou Baloghovou, advokátkou, Ružomberok, M.Madačova 1B, a otca O. J., narodeného XX. L. XXXX, B., U. Xb, V., právne zastúpeného Mgr. Jánom Jeseňákom, advokátom, Bratislava, Tupého 25, o návrhu otca o zníženie výživného na maloleté dieťa, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. RK-11P/82/2022, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 28. októbra 2025 č. k. 12CoP/48/2025 - 842, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. RK-11P/82/2022 - 726 zo dňa 12. septembra 2024 návrh otca na zníženie výživného v celom rozsahu zamietol (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie uviedol, že naposledy bolo o výživnom rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 2P/19/2016-715 zo dňa 26. 09. 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9CoP/2/2018 zo dňa 13. 08. 2018, ktorým bol otec zaviazaný prispievať na výživu maloletej sumou 450 eur mesačne, počnúc 08. 03. 2016. Predmetným návrhom sa otec domáha zníženia výživného na 100 eur mesačne. Súd prvej inštancie po aplikácii § 78 ods. 1 a 3, § 157 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len ako „CMP“) mal za preukázané, že porovnaním okolností rozhodujúcich pre určenie výšky výživného v čase posledného rozhodovania v roku 2018 s okolnosťami v čase súčasného rozhodovania nedošlo k takým podstatným zmenám pomerov, ktoré by odôvodňovali zníženie výživného. Otec ako hlavný dôvod uvádzal svoju nemajetnosť

spôsobenú nemožnosťou pracovať, avšak syndróm vyhorenia, na ktorý sa odvolával, bol konštatovaný už v roku 2012. Podľa súdu prvej inštancie nešlo o novú skutočnosť, keďže touto okolnosťou sa zaoberal už pri predchádzajúcom rozhodovaní, keď otec bol uznaný invalidným v roku 2018 a invalidný dôchodok mu bol priznaný spätne od 01. 08. 2017. Poukázal na to, že otec nemal príjem ani pri rozhodovaní o návrhu na zníženie výživného v roku 2014, dokonca ani v roku 2009, avšak v tom čase vlastnil majetok v hodnote vyššej ako 1.000.000 eur. Zistil, že od 01. 04. 2015 je otec na úplnej sociálnej podpore, pričom ku dňu 30. 03. 2015 mu bola vypočítaná podpora vo výške 2.524,90 CHF, z ktorej hradil zdravotné poistenie 431,90 eura. Dal do pozornosti, že v ďalších obdobiach poberal spolu s manželkou sociálne dávky vo výške od 2.584,40 CHF do 3.610,65 CHF.

1.2. Súd prvej inštancie zdôraznil, že opätovné prihladenie na tú istú skutočnosť ako na hlavný dôvod zníženia výživného by bolo nezákonné a v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa, keď nie je možné rozhodnutím zhojiť nedostatočne alebo nesprávne zistený skutkový stav v predchádzajúcom konaní. Konštatoval zmenu pomerov na strane otca len v tom, že mu ostala jediná vyživovacia povinnosť k maloletej A., čo znamená zníženie jeho výdavkov a možnosť použiť takto ušetrené prostriedky na plnenie vyživovacej povinnosti. Prihladol k tomu, že otec síce poberať nižšiu základnú dávku - invalidný dôchodok, avšak súčasne využíva ďalšiu sociálnu pomoc (oslobodenie od daní, platenie zdravotného poistenia štátom, úhradu nájomného Kantónom Bazilej). Dôvodil tiež zmenou pomerov na strane dieťaťa, ktoré je o šesť rokov staršie, navštevuje druhý stupeň základnej školy, pripravuje sa na strednú školu, čím sa jeho výdavky prirodzene zvýšili. Zdravotný stav maloletej je naďalej nepriaznivý, čo samo osebe bráni zníženiu výživného. V čase posledného rozhodovania o výživnom otec spolu s manželkou poberal sociálne dávky vo výške približne 2.524,90 CHF až 3.610,65 CHF, z ktorých hradil zdravotné poistenie a ďalšie platby.

1.3. Súd prvej inštancie nemal za preukázané, že otec žije vo Švajčiarsku na hranici chudoby. Podľa jeho názoru, ak by otec žil iba z invalidného dôchodku vo výške 900 CHF (resp. 1 229 CHF spolu s manželkou), mohol by z tohto príjmu uhradiť len základné potreby, nie však dovolenky, cestu na Slovensko, lekársku starostlivosť, služby advokátov ani voľnočasové aktivity. Súd prvej inštancie tiež poukázal na rozpor vo vyjadreniach otca, keď v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 22P/46/2023 sa prezentoval ako osoba schopná zabezpečiť dieťaťu kvalitné vzdelanie a mimoškolské aktivity, ktoré vo Švajčiarsku nie sú bezplatné. Súd prvej inštancie mal preukázané, že otec je uznaný invalidným v rozsahu 100 %, s jedinou diagnózou syndróm vyhorenia. Podľa názoru súdu môže vykonávať jednoduchú manuálnu prácu alebo si privyrábať aspoň brigádne. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že otec nepreukázal takú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného, a preto návrh v celom rozsahu zamietol ako nedôvodný.

1.4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom zo dňa 28. októbra 2025, č. k. 12CoP/48/2025 - 842 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie (výrok I.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. Odvolací súd dospel k záveru o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Konštatoval, že námietka otca týkajúca sa priznania invalidity v roku 2020 je nedôvodná. Invalidita bola otcovi zohľadnená už pri predchádzajúcej úprave výživného v roku 2017, keď došlo k zníženiu výživného zo sumy 1.300 eur na 450 eur mesačne a súčasne k zrušeniu povinnosti prispievať maloletej na tvorbu úspor. Otec v odvolaní tvrdil, že invalidita bola uznaná až v roku 2020, avšak z listinných dôkazov v spise vyplynulo, že nárok na plný invalidný dôchodok trvá od 01. 08. 2017.

2.2. K námietke nemajetnosti otca uviedol, že tento opakovane uvádzal, že nedisponuje žiadnym majetkom a žije na hranici chudoby. Odvolací súd uviedol, že skutočnosť úplnej nemajetnosti povinnej osoby by mohla byť relevantná len v prípade, ak by bola hodnoverne preukázaná, čo sa v tomto konaní nestalo. Ďalej konštatoval, že súd prvej inštancie riadne preskúmal listinné dôkazy, ktoré boli otcom predložené, hoc v obmedzenom rozsahu - výpis z účtu X., daňové výmery a potvrdenia o invalidnom dôchodku. Otec predložil aj čestné vyhlásenie o nemajetnosti, ktoré však bez doloženia objektívne overiteľných dokladov nebolo možné považovať za dostatočné pre jednoznačný záver o úplnej nemajetnosti otca.

2.3. Odvolací súd zdôraznil, že tvrdenia otca o živote na hranici chudoby sú v rozpore s ďalšími okolnosťami zistenými v konaní aj s jeho vlastnými vyjadreniami v predchádzajúcich konaniach. Plne sa

stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého, ak by otec skutočne žil len z príjmu 900 CHF, nemohol by si dovoliť ani základné výdavky, nieto ešte cestovanie, dovolenky, právne služby a voľnočasové aktivity. Odvolací súd dal do pozornosti, že od posledného rozhodovania došlo na strane otca k zániku dvoch ďalších vyživovacích povinností, čo objektívne zlepšilo jeho schopnosť plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletej.

2.4. Odvolací súd ďalej konštatoval, že príjmy matky boli súdom prvej inštancie riadne zistené a preukázané. Zdôraznil, že opatrovateľský príspevok nahrádza príjem matky, ktorá vykonáva celodennú starostlivosť o svoju starú matku a súčasne zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletú a táto starostlivosť je ekvivalentná plneniu vyživovacej povinnosti (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Odvolací súd podčiarkol, že aj keby matka dosahovala vyšší príjem, neodôvodňovalo by to zníženie výživného zo strany otca, pretože vyživovacia povinnosť oboch rodičov sa posudzuje podľa ich vlastných schopností, možností a majetkových pomerov (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

2.5. Odvolací súd zohľadnil, že od posledného rozhodovania došlo na strane maloletej k zvýšeniu potrieb v súvislosti s jej vekom, školskou dochádzkou a zdravotným stavom. Odvolací súd mal za to, že tieto výdavky sú odôvodnené a zodpovedajú zásade, podľa ktorej dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine). Dodal, že podľa zistení súdu prvej inštancie má otec vo Švajčiarsku možnosť poberať prídavky na dieťa aj v prípade, ak toto žije v zahraničí. Tento nárok otec preukázateľne nevyužil, čím sa dobrovoľne pripravil o príjem, ktorý mohol použiť na plnenie vyživovacej povinnosti, čo nemožno vykladať v jeho prospech.

2.6. Odvolací súd mal za to, že Metodika Ministerstva spravodlivosti SR pre výpočet výživného má odporúčací charakter a nemožno ju aplikovať mechanicky bez zohľadnenia individuálnych okolností prípadu. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď posudzoval zmenu pomerov podľa zákonných kritérií (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine) a prihliadol na odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj možnosti a schopnosti rodičov. Odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú námietku otca týkajúcu sa tvorby úspor v minulom období. Povinnosť prispievať na tvorbu úspor bola zrušená už v roku 2017 pri poslednej úprave výživného a aktuálne rozhodnutie sa týka výlučne bežného výživného vo výške 450 eur mesačne. Odvolací súd zdôraznil, že sa riadi zásadou najlepšieho záujmu dieťaťa - dieťa má právo na primerané výživné podľa aktuálnych potrieb a možností rodičov. To, či existujú úspory z minulosti, nemôže byť dôvodom na zníženie bežného výživného, pretože úspory slúžia na budúce potreby, nie na krytie bežných výdavkov. Námietky otca týkajúce sa údajného porušenia procesných práv odvolací súd nepovažoval za dôvodné. S poukazom na uvedené odvolací súd konštatoval, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne a riadne odôvodnené.

2.7. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods.1 CSP za použitia ust. § 52 CMP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletého (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, § 421 ods. 1 písm. a) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP žiadajúc, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Dovolateľ namietal porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd prvej inštancie ani odvolací súd riadne v zmysle zákona a judikatúry nezdôvodnili, akými úvahami sa riadili a ako vyhodnotili vykonané dôkazy a tak došlo k nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia. Dovolateľ namietal, že v predchádzajúcich konaniach súdy nevychádzali zo 100 % invalidity dovolateľa a jediného príjmu formou príjmu z invalidného dôchodku, nakoľko neboli preukázané a teda zmenu pomerov neposudzovali a nerozhodovali na základe týchto skutočností, ale na základe jeho práceneschopnosti a sociálnych dávok. Dovolateľ taktiež namietal aj porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov, rozhodnutie založené na domnienkach, nie na skutočne zistenom stave veci, pretože súdy nezistili skutočný stav veci. Rozsudok odvolacieho súdu sa riadne a konkrétne nevysporiadal s odvolacími námietkami. Rozhodnutie odvolacieho súdu je vysoko formálne, odvolací súd riadne nepreskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie a trpí vadou zmätočnosti.

3.2. Dovolateľ dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP zdôvodnil tým, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom súd prvej inštancie ako aj odvolací súd na základe vykonaných dôkazov dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a nezistili skutočný stav veci, t. j. nekonali v súlade s § 35 a § 36 CMP, čím sa dopustili nielen porušenia práva na

spravodlivý proces, ale zároveň sa aj odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe súdov. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd podľa dovolateľa nesprávne vyhodnotili a vyriešili právnu otázku, či došlo k podstatnej zmene pomerov podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine a teda, či tu je dôvod na zmenu výšky výživného. Rovnako namietal aj to, či sú sudy v konaní o zníženie výživného podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine oprávnené považovať preukázanú 100 % invaliditu povinného rodiča a jeho objektívne znížený príjem (invalidný dôchodok) za právne nevýznamnú okolnosť, ktorá neodôvodňuje zmenu výživného, ak ponechané výživné je v zjavnej disproporcii k jeho reálnym možnostiam. Ďalšou otázkou vymedzenou dovolateľom bolo, akým spôsobom má súd pri rozhodovaní podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine vyvážiť princíp podielu dieťaťa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine) s limitmi reálnych schopností a možností povinného rodiča (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine), ak je povinný rodič preukázateľne zdravotne limitovaný (invalidita) a jeho príjem je nízky.

3.3. Dovolač dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP zdôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, pričom právnu otázku vymedzil nasledovne: „Akým spôsobom má súd v konaní o zmene výživného na maloleté dieťa podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, vedenom podľa Civilného mimosporového poriadku, naplniť povinnosť zistiť skutočný stav veci (§ 35 CMP) a povinnosť vykonať aj iné dôkazy než navrhli účastníci (§ 36 CMP), ak je tvrdená 100 % invalidita povinného rodiča a súd súčasne považuje jeho reálny príjem za nejasný (najmä pri príjmoch zo zahraničia), pričom rozhodujúci záver o (ne)existencii zmeny pomerov postaví na úvahe o údajnej životnej úrovni rodiča bez presného ustálenia príjmu?" Uviedol, že táto právna otázka je v predmetnej veci determinujúca, keďže sudy nižších inštancií založili svoje rozhodnutie na závere, že otec nepreukázal zmenu pomerov, resp. že jeho príjem nie je vierohodný a jeho životná úroveň má byť vyššia, pričom namiesto riadneho a presvedčivého ustálenia skutkového stavu jeho reálnych schopností a možností vychádzali najmä z nepriamych úvah o údajnej „luxusnej životnej úrovni“, z fotografií, cestovania a obdobných okolností. Odvolací súd túto právnu otázku vyriešil tak, že bez ďalšieho potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a stroho konštatoval správnosť jeho záverov, čím fakticky pripustil právny záver, podľa ktorého v mimosporovom konaní o maloletom dieťati nie je potrebné dôsledne zistiť skutkový stav príjmov povinného rodiča v zmysle § 35 CMP, nie je potrebné vyčerpať možnosť vykonať aj iné dôkazy podľa § 36 CMP a postačuje, ak súd vyvodí záver o schopnostiach a možnostiach povinného rodiča len na základe domnienok o jeho životnej úrovni.

4. Matka maloletého sa vo vyjadrení k dovolaniu otca plne stotožnila tak po skutkovej ako aj právnej stránke veci s rozsudkom odvolacieho súdu. Mala za to, že dovolanie je nedôvodné a sú splnené podmienky pre jeho zamietnutie.

5. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok sa k dovolaniu nevyjadril.

6. Na vyjadrenie matky k dovolaniu otec v dovolacej replike uviedol, že nesprávne skutkové závery prijaté v predchádzajúcich konaniach neboli v ďalšom priebehu konania odstránené ani prehodnotené, ale naopak, boli bez kritického posúdenia preberané všeobecnými súdmi aj v napadnutom konaní, čím došlo k reťazeniu nesprávnych skutkových zistení. Takýto postup súdov je v rozpore s povinnosťou zistiť skutočný stav veci v zmysle § 35 CMP a zároveň predstavuje porušenie práva dovolateľa na spravodlivý proces. Dovolač uviedol, že riadne, vecne a relevantne odôvodnil všetky dovolacie dôvody a v plnom rozsahu zotrval na podanom dovolaní.

7. Matka v dovolacej duplike zdôraznila, že ostatné stanovisko otca neprináša žiadnu novú relevantnú argumentáciu spôsobilú založiť prípustnosť dovolania.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo „dovolač súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie otca nie je dôvodné.

9. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia

CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 a nasl. CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu pre dovolanie podané vo veci výživného plnoletých osôb, prípustnosť dovolania povinného bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

12. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov.

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

16. Dovolateľ vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnil (i) nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a nevysporiadaním sa s jeho odvolacími námietkami, (ii) nesprávnym postupom pri hodnotení vykonaných dôkazov, nesprávnym zistením skutočného stavu veci a (iii)

porušením rovnosti strán v konaní.

17. Pokiaľ dovolateľ vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP opieral o námietku nedostatočného odôvodnenia resp. nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia môže predstavovať taký nesprávny procesný postup, ktorý je spôsobilý znemožniť strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v miere zakladajúce porušenie práva na spravodlivý proces. Zároveň o takúto situáciu by išlo aj v prípade, ak by sa odvolací súd nedostatočne vysporiadal s odvolacími námietkami otca maloletej. Dovolací súd však uvádza, že o takýto prípad v prejednávanej veci nejde.

18. Z rozhodnutia odvolacieho súdu je podľa názoru dovolacieho súdu zrejmé, aký skutkový stav považoval za rozhodujúci, z akých dôkazov vychádzal, aké boli stanoviská účastníkov konania, ako aj akými právnymi úvahami sa riadil pri posúdení veci. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nesúhlasí, nemôže sama o sebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Do práva na spravodlivý proces totiž nepatrí právo na to, aby bola strana v konaní úspešná, aby bolo rozhodnuté v súlade s jej predstavami, alebo aby sa súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (I. ÚS 50/04, IV. ÚS 252/04). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP preto nemožno považovať skutočnosť, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie spôsobom zodpovedajúcim predstavám dovolateľa.

19. Z odôvodnení rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je podľa dovolacieho súdu dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k právnemu posúdeniu veci. Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zaoberal všetkými podstatnými odvolacími námietkami dovolateľa a uviedol dôvody, pre ktoré ich nepovažoval za dôvodné.

19.1. K námietke týkajúcej sa invalidity otca a z nej vyplývajúcej nemajetnosti sa odvolací súd podrobne vyjadril v bodoch 12. až 17. odôvodnenia svojho rozhodnutia. Odvolací súd dostatočne vysvetlil, z akých dôvodov nepovažoval priznanie invalidity za novú relevantnú zmenu pomerov odôvodňujúcu zníženie výživného, pričom poukázal na predchádzajúce rozhodnutia vo veci výživného, ako aj na listinné dôkazy, z ktorých vyvodil záver o dlhodobom existujúcom nároku otca na invalidný dôchodok. Súčasne sa primerane zaoberal otázkou príjmových a majetkových pomerov otca, ako aj rozsahom jeho súčinnosti pri ich preukazovaní. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd na uvedenú námietku dostatočne reagoval.

19.2. Pokiaľ dovolateľ namietal, že súdy vychádzali z domnienok o jeho životnej úrovni, dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa touto otázkou explicitne zaoberal. V bode 16. odôvodnenia vysvetlil, prečo považoval tvrdenia otca o živote na hranici chudoby za rozporné s ďalšími okolnosťami zistenými v konaní, pričom odkázal na fotografie, videá, komunikáciu, cestovanie, dovolenky, poľovačky a existenciu právneho zastúpenia na Slovensku aj v zahraničí. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd uviedol primerané dôvody, z ktorých pri posúdení tejto námietky vychádzal.

19.3. Podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prisvedčiť dovolacej námietke podľa ktorej odvolací súd sa nevysporiadal s tvrdeniami dovolateľa týkajúcimi sa príjmových pomerov matky a odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa. Odvolací súd sa k príjmom matky vyjadril v bode 18. svojho odôvodnenia, v ktorom uviedol konkrétne zistené príjmy matky a taktiež aký význam im prikladal pri posudzovaní vyživovacej povinnosti otca. K odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa sa vyjadril v bode 19. svojho odôvodnenia, v ktorom poukázal na zmeny od predchádzajúceho rozhodovania o výživnom, pričom prihliadal a zhodnotil vek maloletej, školskú dochádzku, mimoškolské aktivity, zdravotný stav a zvýšené náklady súvisiace so stravou, zdravotnými pomôckami a lekárskou starostlivosťou. Podľa názoru dovolacieho súdu aj na túto časť dovolacej argumentácie poskytol odvolací súd dostatočnú odpoveď.

19.4. Za opodstatnenú nemožno považovať ani námietku dovolateľa podľa ktorej sa odvolací súd nedostatočne vysporiadal s Metodikou pre výpočet výživného k deťom. Odvolací súd v bode 22. svojho odôvodnenia výslovne uviedol, že predmetná metodika má odporúčací charakter a nemožno ju aplikovať mechanicky bez zohľadnenia individuálnych okolností prípadu. Zároveň vysvetlil, že súd prvej inštancie

postupoval podľa zákonných kritérií vyplývajúcich z § 78 ods. 1 Zákona o rodine, pričom prihliadal na odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj na možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov.

20. Dovolateľ poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie v bode 10. odôvodnenia rozsudku iba všeobecne odkázal na „listiny nachádzajúce sa v spise“, pričom tieto listiny konkrétne neuviedol a absentujú aj skutkové závery z nich vyplývajúce. Odvolací súd podľa dovolateľa reagoval formalisticky, v bode 24. odôvodnenia prezentoval názor, že pokiaľ súd prvej inštancie neuviedol obsah každej listiny, z ktorej vychádzal, takýto postup nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý proces. Dovolateľ s takýmto názorom nesúhlasí.

21. Dovolací súd nepovažuje ani uvedenú námietku za dôvodnú. Dovolateľ výhradu založil výlučne na obsahu bodu 10. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom súd konštatoval, že vykonal dokazovanie aj listinami založenými v súdnom spise. Dovolateľ však prehliadol, že v bode 12. odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie už konkretizoval skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania, pričom výslovne označil listinné dôkazy, z ktorých tieto skutkové závery vyvodil. Dovolací súd uvádza, že odôvodnenie rozhodnutia nemožno posudzovať izolovane podľa jednotlivých bodov, ale ako celok. Pokiaľ odvolací súd túto odvolaciu námietku nepovažoval za dôvodnú, jeho záver je plne súlade s obsahom odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie ako celku.

22. S poukazom na uvedené dovolací súd preto dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia poskytuje dostatočný základ pre záver, z akých dôvodov odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, pričom odvolací súd reagoval primerane na podstatné námietky dovolateľa. Napadnuté rozhodnutie nemožno považovať za arbitrárne, nepreskúmateľné ani za také, ktoré by redukovalo odvolacie konanie na formalitu.

22.1. Pokiaľ dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal aj prípadné nesprávne právne posúdenie veci, toto samo osebe nezakladá procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 24/2017).

23. Dovolateľ ďalej namietal nedostatočne zistený skutočný stav veci, nesprávne hodnotenie dôkazov, nezohľadnenie dôkazov preukazujúcich invaliditu a príjmové pomery, ako aj nedostatočný postup súdu pri zisťovaní jeho pomerov podľa § 35 a 36 CMP.

23.1. K námietke dovolateľa, že odvolací súd riadne nezistil skutočný stav veci, dovolací súd poukazuje na konštantnú judikatúru najvyššieho súdu, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je paušálne vyznievajúce tvrdenie dovolateľa o nedostatočne zistenom skutkovom (či skutočnom) stave veci súdmi, nevykonaní všetkých navrhovaných dôkazov alebo o nesprávnom vyhodnotení niektorého dôkazu (sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (rozhodnutia zn. II. ÚS 465/2017, zn. III. ÚS 40/2020).

23.2. Dovolací súd preskúmaním spisu zistil, že nižšie súdy v rámci zisťovania skutočného stavu veci (§ 35 CMP) postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, najmä pri zisťovaní odôvodnených potrieb maloletej a schopností, možností a majetkových pomerov jej rodičov (čl. 4 a 5 Základných princípov CMP).

23.3. V nesporových konaniach sa síce uplatňuje tzv. vyšetrovacía zásada, podľa ktorej je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je potrebné na zistenie skutočného stavu veci, ale táto zásada nenahrádza dôkaznú aktivitu účastníkov a súd nie je povinný vykonať všetky dôkazy navrhnuté účastníkmi, pretože princíp voľného hodnotenia dôkazov v konaní je spojený so zásadou spravodlivého rozhodnutia veci, čo súdu umožňuje vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia k takému rozhodnutiu vedú.

23.4. K námietke otca maloletej, že odvolací súd nedostatočne preskúmal jeho možnosti a majetkové pomery, dovolací súd uvádza, že ani v nesporovom konaní nemá súd povinnosť pátrať po všetkých dôkazoch. Podľa Čl. 6 Základných princípov Civilného mimosporového konania súd postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav veci. Súd je povinný na zistenie

skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí. Vyšetrovacía zásada uplatňovaná v tomto konaní zdôrazňuje všeobecný záujem na ochrane maloletých detí, vyjadrený v Čl. 4 Základných princípov Civilného mimosporového konania. Nenahrádza však dôkaznú povinnosť účastníka tohto súdneho konania a nevyplyva z nej povinnosť súdu získavať dôkazy potenciálne v neprospech dieťaťa. Z rozhodnutí konajúcich súdov vyplýva, že sa zaoberali dôkazmi týkajúcimi sa zdravotného stavu dovolateľa, jeho invalidity, príjmových a majetkových pomerov, ako aj ďalšími okolnosťami významnými pre posúdenie existencie zmeny pomerov. Zároveň odvolací súd uviedol z akých dôkazov vychádzal, aký význam jednotlivým dôkazom prisúdil a z akých dôvodov považoval tvrdenia dovolateľa za preukázané v rozsahu, v akom ich prezentoval. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevplyva, že by odvolací súd opomenul niektoré z rozhodujúcich dôkazov, deformoval obsah vykonaných dôkazov alebo založil svoje skutkové závery na úvahách bez podpory vo vykonanom dokazovaní. Podľa názoru dovolacieho súdu v skutočnosti dovolateľ predkladá vlastné hodnotenie vykonaných dôkazov a interpretáciu skutkového stavu, keď za rozhodujúcu považuje predovšetkým skutočnosť priznania 100 % invalidity a poberania invalidného dôchodku. Dovolateľ však už nezohľadňuje ďalšie skutočnosti a dôkazy, ktoré mali konajúce súdy za preukázané.

23.5. Dovolateľ namietal, že súdy nesprávne vyhodnotili dôkazy týkajúce sa zmeny pomerov na jeho strane, pričom zastáva názor o formalistickom postupe v tom, že v bode 12. odôvodnenia poukazuje na listinný dôkaz z 20. augusta 2020 podľa ktorého „nárok dôchodok trvá od 01. 08. 2017 (predbežné rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku)“, pričom už samotné označenie signalizuje, že v danom čase nešlo o konečné rozhodnutie o invalidite, a preto je neudržateľné, aby odvolací súd bez ďalšieho vychádzal z dôkazu vydaného už v roku 2020 a retrospektívne z neho vyvodzoval, že rozhodujúca okolnosť plná invalidita bola už zohľadnená v predchádzajúcich konaniach teda nejde o relevantnú zmenu pomerov.

23.5.1. Dovolací súd nepovažuje za dôvodnú námietku podľa ktorej odvolací súd nesprávne vyhodnotil listinný dôkaz z 20. augusta 2020, keď dospel k záveru, že invalidita otca bola zohľadnená už pri predchádzajúcej úprave výživného. Dovolateľ svoju argumentáciu zakladá na tom, že išlo o predbežné rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku, a preto z neho podľa jeho názoru nebolo možné vyvodiť uvedený záver. Takéto tvrdenie podľa názoru dovolacieho súdu však nezohľadňuje obsah predmetnej listiny. Zo skutkových zistení súdu prvej inštancie, z ktorých vychádzal aj odvolací súd vyplýva, že podľa predloženého predbežného rozhodnutia boli podmienky na priznanie invalidného dôchodku splnené a nárok na plný invalidný dôchodok vznikol otcovi od 01. augusta 2017, keďže od augusta 2016 bol nepretržite vo významnej miere práceneschopný. Odvolací súd vyvodil svoj záver z údajov, ktoré táto listina obsahuje. Uvedená námietka preto nesvedčí o tom, že by odvolací súd pri hodnotení vykonaného dokazovania postupoval spôsobom, ktorý by zakladal porušenie práva dovolateľa na spravodlivý proces.

23.6. Dovolateľ ďalej namietal porušenie vyšetrovacej zásady podľa § 35 a 36 CMP a tvrdil, že súdy mali aktívnejšie zisťovať jeho príjmové a majetkové pomery, najmä vo vzťahu k príjmom a dávkam v zahraničí.

23.6.1. Odvolací súd sa otázkou dôkaznej aktivity a súčinnosti dovolateľa zaoberal, pričom zdôraznil, že hoci v mimosporovom konaní platí vyšetrovacía zásada, jej účelový výklad nemôže viesť k úplnému preneseniu povinnosti tvrdiť a preukazovať rozhodujúce skutočnosti výlučne na súd. Dovolací súd je rovnako názoru, že v konaní o zníženie výživného je to práve rodič, kto tvrdí zmenu pomerov a kto musí súdu poskytnúť potrebnú súčinnosť pri preukazovaní svojich príjmových, majetkových a osobných pomerov. Aplikácia vyšetrovacej zásady v mimosporovom konaní totiž nezabavuje účastníka konania povinnosti procesnej súčinnosti pri objasňovaní rozhodujúcich skutočností.

24. Pokiaľ dovolateľ namietal porušenie rovnosti strán v konaní, dovolací súd konštatuje, že z obsahu napadnutého rozhodnutia ani z priebehu konania a napokon ani z dovolacej argumentácie nevplyva v čom konkrétne malo dôjsť k procesnému znevýhodneniu dovolateľa oproti matke v takej intenzite, ktorá by zakladala porušenie práva na spravodlivý proces. Dovolateľ v tejto súvislosti v skutočnosti namietal najmä to, že súdy prisvedčili k tvrdeniam matky a neprijali jeho vlastnú skutkovú verziu. To však nie je otázkou rovnosti strán v procesnom zmysle, ale otázkou hodnotenia dôkazov a skutkových záverov.

25. Dovolací súd uzatvára, že postup súdov nižších inštancií pri zisťovaní skutočného stavu nevykazuje také procesné deficit, ktoré by dosahovali intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Zo spisu ani

z odôvodnení napadnutých rozhodnutí nevyplyva existencia opomenutých dôkazov, deformácie obsahu vykonaných dôkazov, arbitrárnosti skutkových záverov ani iného kvalifikovaného pochybenia pri dokazovaní. Skutkové a právne závery súdov nižších inštancií preto nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle popierajúcom zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Námietky dovolateľa preto prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladajú.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP

26. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

27. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

27.1. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

27.2. Prípadná právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

27.3. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

27.4. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (v prejednávanej veci § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

28. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

29. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. V zmysle R 71/2018 do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

30. Dovolateľ prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodňoval tým, že odvolací súd sa pri riešení právnych otázok významných pre posúdenie návrhu na zníženie výživného odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe súdov. Za nesprávne považoval najmä právne posúdenie otázky existencie podstatnej zmeny pomerov podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, keď súdy nižších inštancií podľa jeho názoru nepriznali náležitý význam jeho 100 % invalidite, invalidnému dôchodku ako jedinému príjmu a objektívne obmedzenia možnostiam zabezpečovať si ďalší príjem. Namietal, že súdy neprihliadli na reálny pokles jeho schopností a možností plniť vyživovaciu povinnosť a nesprávne vyhodnotili otázku zmeny pomerov na jeho strane. Za právne otázky pri riešení ktorých sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe, dovolateľ označil najmä otázku, či je súd v konaní o zmene výživného podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine oprávnený považovať preukázanú 100 % invaliditu povinného rodiča a s ňou spojený pokles príjmu za právne nevýznamnú okolnosť odôvodňujúcu zmenu výživného ako aj otázku, akým spôsobom má súd pri rozhodovaní o výživnom vyvažovať princíp podielu dieťaťa na životnej úrovni rodičov s reálnymi schopnosťami, možnostami a majetkovými pomermi povinného rodiča, ak je tento zdravotne významne limitovaný. Dovolateľ zastáva názor, že odvolací súd uvedené otázky riešil v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, pričom poukazoval najmä na uznesenie najvyššieho súdu spis. zn. 1CdoR/17/2024, z ktorého podľa jeho názoru vyplýva povinnosť súdu prihliadať na invaliditu povinného rodiča ako na relevantnú okolnosť pri posudzovaní zmeny pomerov a zároveň argumentoval aj viacerými rozhodnutiami krajských súdov, ktoré podľa jeho názoru obdobné skutkové okolnosti posudzovali odlišne.

31. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd zaoberal tým, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na riešení dovolateľov formulovaných právnych otázok a či pri ich riešení došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

32. V poradi prvú právnu otázku dovolateľ formuluje či je súd v konaní o zmene výživného podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine oprávnený považovať preukázanú 100 % invaliditu povinného rodiča a s ňou spojený pokles príjmu za právne nevýznamnú okolnosť odôvodňujúcu zmenu výživného. Takto nastolená právna otázka nevystihuje právne závery, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Odvolací súd totiž nezaložil svoje rozhodnutie na právnom názore, že preukázaná invalidita povinného rodiča alebo poberanie invalidného dôchodku nemôžu predstavovať právne významnú okolnosť pri posudzovaní zmeny pomerov podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že zdravotný stav otca, jeho invalidita a príjmové potreby boli predmetom posudzovania súdov oboch nižších inštancií.

33. Podstatou rozhodnutia odvolacieho súdu bolo vyriešenie otázky, či okolnosti na ktoré sa otec odvoláva predstavujú novú a kvalifikovanú zmenu pomerov odôvodňujúcu ďalšiu modifikáciu už skôr zmenenej vyživovacej povinnosti. Odvolací súd dospel k záveru, že tomu tak nie je, pričom vychádzal zo

skutkového zistenia, že zdravotný stav otca a jeho invalidita boli zohľadnené už pri predchádzajúcej úprave výživného, ako aj ďalších skutkových okolností týkajúci sa jeho príjmových a majetkových pomerov. Dovolateľ tak za právnu otázku predkladá otázku, ktorú odvolací súd v skutočnosti neriešil. Dovolateľ polemizuje so skutkovými závermi podľa ktorých odvolací súd dospel k záveru, že v posudzovanom prípade nebola preukázaná taká zmena pomerov, ktorá by odôvodňovala ďalšie zníženie výživného.

33.1. Na uvedenom závere nič nemení ani poukaz dovolateľa na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1CdoR/17/2024, ktorým odvolací súd dovolanie odmietol. Dovolateľ neidentifikoval konkrétny právny záver vyslovený v označenom rozhodnutí, od ktorého sa mal odvolací súd odchýliť. Navyše skutkové okolnosti oboch vecí nemožno bez ďalšieho stotožňovať, pričom dovolací súd v označenej veci nevyslovil záväzný právny názor, dospel k záveru o odmietnutí dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

33.2. Za uvedenej situácie dovolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie nespočíva na riešení dovolateľom formulovanej právnej otázky, preto nemôže založená byť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

34. Dovolateľ ako ďalšiu otázku formuloval akým spôsobom má súd pri rozhodovaní o výživnom vyvažovať princíp podielu dieťaťa na životnej úrovni rodičov s reálnymi schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi povinného rodiča, ak je tento zdravotne významne limitovaný. Podľa dovolacieho súdu predovšetkým ide o otázku formulovanú vo veľmi všeobecnej rovine, bez jej previazania na konkrétny právny záver odvolacieho súdu. Inak povedané dovolateľ neidentifikuje konkrétny právny záver odvolacieho súdu, ktorý by bol s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu v rozpore. V podstate len vyjadruje nesúhlas so spôsobom, akým odvolací súd vyhodnotil okolnosti významné pre určenie zamietnutie návrhu na zníženie výživného. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia však nevyplyva, že by odvolací súd niektorému zo zákonných kritérií rozhodných pre určenie alebo zmenu výživného odoprel právny význam alebo že ich pri rozhodovaní nezohľadnil. Naopak odvolací súd pri posudzovaní návrhu na zníženie výživného vychádza z kritérií ustanovených v § 62 ods. 2, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine, pričom prihliadal jednak na odôvodnené potreby maloletej, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov vrátane zdravotného stavu otca a jeho príjmových pomerov. Nemožno preto konštatovať, že by odvolací súd riešil dovolateľom formulovanú otázku spôsobom odporujúcim zákonu alebo ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Podstatou argumentácie dovolateľa je nesúhlas s tým, aký význam odvolací súd jednotlivým skutkovým okolnostiam prisúdil. Dovolateľ za rozhodujúce považuje predovšetkým svoju invaliditu, výšku invalidného dôchodku a tvrdenú objektívnu nemožnosť zabezpečiť si vyšší príjem, pričom zastáva názor, že tieto okolnosti mali viesť k ďalšiemu zníženiu výživného. Takto formulovaná argumentácia však smeruje proti skutkovým záverom, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Inými slovami, dovolateľ nespochybňuje právne pravidlo, podľa ktorého je potrebné pri rozhodovaní o výživnom zohľadňovať tak potreby dieťaťa, ako aj schopnosti a možnosti povinného rodiča, ale polemizuje s tým ako odvolací súd posúdil konkrétne skutkové okolnosti jeho prípadu pri aplikácii tohto pravidla.

35. Pokiaľ dovolateľ na podporu tvrdeného odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu poukazuje na viaceré rozhodnutia krajských súdov, dovolací súd uvádza, že takáto argumentácia nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Uvedené ustanovenie totiž predpokladá odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nie je od rozhodovacej činnosti krajských súdov.

36. Dovolací súd preto dospel k záveru, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je daná, keďže napadnuté rozhodnutie nespočíva na riešení dodávateľom formulovaných otázok spôsobom, ktorý by predstavoval odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

37. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Za právnu otázku, ktorá podľa jeho názoru nebola doposiaľ vyriešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, označil otázku : „Akým spôsobom má súd v konaní o zmene výživného na maloleté dieťa podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, vedenom podľa Civilného mimosporového poriadku, naplniť povinnosť zistiť skutočný stav veci (§ 35 CMP) a povinnosť vykonať aj iné dôkazy než navrhli účastníci (§ 36 CMP), ak je tvrdená 100 % invalidita povinného rodiča a súd súčasne považuje jeho reálny príjem za nejasný (najmä

pri príjmoch zo zahraničia), pričom rozhodujúci záver o (ne)existencii zmeny pomerov postaví na úvahe o údajnej životnej úrovni rodiča bez presného ustálenia príjmu?". Dovolateľ uvedenú otázku odôvodňoval tým, že sudy nižších inšancií založili svoje rozhodnutie na závere o nepreukázaní zmeny pomerov a nevierohodnosti jeho tvrdení o príjmových a majetkových pomeroch bez toho, aby dostatočne zistili jeho reálne príjmy a možnosti. Namietal, že sudy namiesto riadneho ustálenia skutkového stavu vychádzali z úvah o jeho životnej úrovni a ďalších nepriamych okolnostiach, pričom nevyužili možnosti vyplývajúce z § 35 a 36 CMP na objasnenie jeho príjmových pomeroch. Zastáva názor, že v mimosporovom konaní je súd povinný aktívne zisťovať skutočný stav veci a nemôže rozhodujúce skutkové okolnosti zakladať na domnienkach.

38. Dovolací súd sa preto zaoberal tým, či takto formulovaná otázka predstavuje právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP a či ide o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ nebola vyriešená.

39. Dovolací súd prezentuje, že hoci dovolateľ svoju argumentáciu formálne konštruje ako otázku výkladu § 35 a 36 CMP, z obsahu dovolania vyplýva, že v skutočnosti nespochybňuje právny obsah uvedených ustanovení a ani rozsah vyšetrovacej zásady v mimosporovom konaní. Podstatou jeho argumentácie je tvrdenie, že sudy v konkrétnej veci nevykonali dostatočné dokazovanie, neustálili jeho príjmové a majetkové pomery v rozsahu, ktorý považuje za potrebný, nevykonali ďalšie dôkazy a nesprávne vyhodnotili už vykonané dôkazy.

40. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ nesúhlasí predovšetkým so skutkovými závermi nižších inšancií o životnej úrovni, príjmových a majetkových pomeroch, o význame jeho invalidity, ako aj so záverom, že nepreukázal takú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala ďalšiu zmenu rozhodnutia o výživnom. Za nesprávne považuje hodnotenie jeho životnej úrovne, rozsahu príjmov a ďalších skutkových okolností. Takto formulované výhrady smerujú proti spôsobu vykonania hodnotenia dokazovania v konkrétnej veci. Dovolateľom formulovaná otázka je navyše neoddeliteľne previazaná s individuálnymi skutkovými okolnosťami prejednávanej veci. Je postavená na predpoklade, že jeho invalidita predstavuje relevantnú zmenu pomerov, že jeho jediným príjmom je invalidný dôchodok, že jeho reálne príjmy neboli dostatočným ustálené a že rozhodnutie bolo založené predovšetkým na úvahách o jeho životnej úrovni. Uvedené predpoklady však predstavujú skutkové východiská, s ktorými sa sudy nižších inšancií nestotožnili. Odpoveď na takto formulovanú otázku by preto nevyhnutne predpokladala preskúmanie správnosti skutkových zistení a hodnotenia dôkazov, čo je v dovolacom konaní neprípustné. Relevantnou môže byť len otázka právna, nie skutková, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie.

41. Dovolací súd zároveň považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej určenie rozsahu vyživovacej povinnosti je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych a jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach (porovnaj sp. zn. 4Cdo/196/2017, 8Cdo/50/2017, 3Cdo/88/2017, 3Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017, 4Cdo/215/2022). Kritériá rozhodné pre posúdenie vyživovacej povinnosti, najmä schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného rodiča, odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj existencia a význam zmeny pomerov, sú rozdielne v každej jednotlivéj veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu.

41.1. Každé rozhodnutie o výživnom je preto založené na riešení individuálnych skutkových okolností konkrétneho prípadu a spravidla nemôže predstavovať všeobecne použiteľné pravidlo pre iné prípady (porovnaj sp. zn. 5Cdo/87/2017 a 3Cdo/226/2017). Pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je vytvorenie a ustálenie rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyriešením právnej otázky, ktorá dosiaľ nebola vyriešená, pri otázkach týkajúcich sa posúdenia konkrétnej zmeny pomerov, rozsahu vyživovacej povinnosti alebo hodnotenia schopností, možností a majetkových pomeroch rodičov ide o natoľko individualizované posúdenie skutkového stavu, že zovšeobecnenie prijatých záverov spravidla neprichádza do úvahy.

41.2. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľom formulovaná otázka nepredstavuje právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP a súčasne nejde o otázku, ktorej vyriešením by bolo možné vytvoriť

alebo ustáliť rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP preto daná nie je.

42. Záverom dovolací súd uvádza, že dovolateľ sa v priebehu dovolacieho konania opakovane obracal na dovolací súd s ďalšími podaniami. Pokiaľ v nich opakoval argumentáciu uplatnenú už v dovolaní, táto bola predmetom posúdenia dovolacieho súdu v rozsahu uvedenom vyššie. Pokiaľ dovolateľ v týchto podaniach uvádzal nové skutkové tvrdenia a predkladal nové dôkazy, dovolací súd na ne s poukazom na § 435 CSP neprihliadol.

43. Vzhľadom na to, že dovolanie otca smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP [dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP] a písm. f) CSP [dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP].

44. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.